



# Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím:

Forrás:

Bp

(Hely)

1919. X. 23

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(O)

Osztályozás

Tárgy

725.091

Hely

Idő

"1919"

Szám

## Budapest jövője.

— Nyilatkozatok a főváros jövőjéről. —

— Második közlemény. —

Ms. Sztérényi József báró, Bódy Tivadar dr. polgármester és Kajlinger Mihály udvari tanácsos, vízvezetéki vezérigazgató nyilatkoznak Budapest jövőjéről. Nyilatkozataik itt következnek.

(Sztérényi József báró titkos tanácsos.)

A székesfővárost tulajdonképpen két tényező tette nagygyá. — eltekintve természetesen fejlődésétől, mint állami és kormányzati központ. Az egyik: az állandóan és az utóbbi években rohamosan növekedő bevándorlás; a másik: fejlődésének ősforrása, az ipar és kereskedelem. A ki a főváros fejlődésének történetét figyelemmel kísérte, annak meg kell állapítania szinte ugyanabban az arányban való fejlődését, a mint az ipar — természetesen a gyárparat érve — nagyobbarányú fejlődési korszakokat alkotott. Jövő alakulásánál — szerintem — ugyanezek a szempontok fognak érvényesülni, csak hogy sajnos — egytől eltekintve — visszafejlődési irányban. Az ország aránytalanul kisebb területe természetesen sokkal csekélyebb központi kormányzati szerveket fog igényelni, nem ezekre, hanem tízezrekre fog rugni azoknak a közalkalmazottaknak a száma, akik az új állami berendezkedésnél feleslegessé válnak. Ezeknek természetesen másutt kell elhelyezkedést keresniök, a mire a fővárosban, sajnos, vajmi kevés alkalom lesz.

A bevándorlás, érve ezalatt a vidéknek eddigi természetes özőnlését a főváros felé, szintén meg fog szűnni. Sőt, azok mellett a súlyos megélhetési viszonyok mellett, amelyekkel a legközelebbi években számolni kell, különböző társadalmi rétegek, s ezek között nem utolsó

helyen az intelligencia, kénytelenek lesznek ugyancsak másutt keresni elhelyezkedést, mert az annyira redukált területű és népességű ország nem fogja többé azt a forrást alkotni, amelynek csatornáit, mint egy központi medenczébe, Budapestben futnak össze.

Marad az ipar és a kereskedelem. Ipari termelésünknek, nem egy iparágban, ötven százeleka Budapestre esett eddig. Ha nem is vonom kétségbe, hogy a távolabbi jövőben komoly munkával, az összes erők megfeszítésével, a tökének és a munkának az utóbbi években annyira nélkülözött harmóniájával sikerülnei is fog ismét iparunkat annyira-amennyire lábra állítani, ha ebben a tekintetben az állam pénzügyi viszonyainak rendezése segítőleg fog közrehatni. — viszont nem kétséges előttem, hogy a legközelebbi jövő a főváros iparára nézve kedvező kilátásokat nem nyújt. Az a nagyszámú, ma már szinte a kétszázezret meghaladó munkanélküli Budapestben egyhamar nem fog lényegesen esökkenni, legalább is nem a szakmunkások munkába állíthatásával. Budapest gyárpara olyan helyzetben van, a melylyel szemben optimisztikus felhozásnak helye nem

lehet, ha csak önmagunkat nem akarjuk áltatni és a közönség széles rétegeit ujabb, súlyos csalódásoknak kiténni. A háboru egymagában is elég ok lett volna arra, hogy a részben súlyos helyzetet teremtsen. De az a pusztítás, a mi 1918 november 1-je óta tudatosan és öntudatlanul, de minden esetben minden tudás nélkül végbement, sokszorosan fokozta azokat a nehézségeket és nem egy addig virágzott ipari vállalatunkat létalapjában ingatla meg. Számolnunk kell tehát azzal, hogy a munkaszótály jobbjai is — és ez a legfájdalmasabb — másutt

keresnek majd elhelyezkedést, a mi azonban nem lesz olyan könnyű dolog. Mert a milyen kitünő hirveve volt régen a magyar munkásnak, olyan félelmetessé teszi most a külföld előtt a bolszevizmus gyanuja, el is tekintve attól, hogy egyelőre másutt is vajmi nehéz lesz — éppen az ottani gazdasági viszonyok miatt — a munkások elhelyezkedése, lévén ott is sok iparágban redukezió.

Egyetlen egy foglalkozási ág, a mely a főváros fejlődésében eddigelé is jelentős szerepet vitt, a kereskedelem az, a melyre a jövőben, ha kellő hozzáértéssel fognak hozzá, nagy fejlődési tér kínálkozik. E részben optimisztikusan fogom fel a helyzetet és határozottan jövőt jósolhatok Budapestnek. — különösen alkalmas földrajzi fekvésénél fogva. De ennek megvolnának a történelmi előzményei is. A régmúlt időkben Magyarország tranzitú utja volt a Nyugatról Keletre, Budapest pedig a Keletről Nyugatra irányuló kereskedelemnek. Sok részben elhibázott gazdasági politikánk alapjában megváltoztatta ezt a helyzetet, a mire évek hosszú során át ismétolten reá is mutattam, mint olyan jelenségre, a mely megböszülja magát. Ez be is következett.

Ma nagyobb lehetőségek kínálkoznak e tekintetben, mint valaha. Ezeket kell kiaknázni. Budapestet Kelet-Európa kereskedelmi központjává lehetne tenni, éppen említett földrajzi fekvésénél fogva. A mit a másirányú fejlődési lehetőségek hiánya folytán elveszítünk, azt a kereskedelem révén megnyerhetnők. A minthogy általában az egész országban a mezőgazdaság egyrészt és a kereskedelem másrészt lesznek a jövőben jó ideig a legfőbb gazdasági tényezők.

(Bódy Tivadar dr. polgármester.)

Ha mindenki megteszi kötelességét és bekövetkezik azok az előfeltételek, a melyek a nagy dunai kikötő révén kereskedelmi gőz-

ponttá teszik Budapestet, akkor, azt hiszem, szép jövőnek nézünk elébe. Bizom benne, ha helyreáll hamarosan a rend és rendelkezni fogunk azok felett az eszközök felett, a melyek az ipar ujjaéledéséhez és ezzel a nyomasztó munkanélküliség megszüntetéséhez kellenek, *ott folytathatjuk az életet, a hol elhagytuk és virágzóvá, nagygyá téheljük ezt a várost.* Budapestet a fekvése is predesztinálja, hogy

egyike legyen a világ legszebb, legélénkebb és legnagyobb városainak és akármilyen kiesi is lesz ez az ország, ebben a városban lesz forgalom és lesz élet. Azon kell lennünk, hogy a külföldi főke figyelmét ideterejünk s ezzel lehetővé tegyük az építkezés és az ipari vállalkozás lehetőségét. Nem vagyok kishitű, de nem is vagyok álmodozó s ezért csak ismételhetem: *bizom Budapest ujkorában.*

(Kajlinger Mikály udvari tanácsos.)

Milyennek látom Budapest jövőjét? Lehet-e ma Budapest jövő életének képét megfesteni, illetve e kép megalkotásakor a mai helyzetből kiindulni, a midőn semmi *pozitívum* nincs, szétlő gomolygó fellegek vagyunk. A mai helyzetet pedig valamely törvényességbe illeszteni s a fejlődést így megszerkeszteni, ehhez több tudás kell, mir a mennyivel rendelkezem. Ha tehát az önök kérdésére felelni akarok, kénytelen vagyok következtetéscim alapjait önhatalmulag lerakni.

Feltételezem tehát, hogy hazánk birni fogja mindazt, a mi létét komoly munkával biztosíthatja, hogy az a komoly munka máris megindult, hogy az országgyűlés Budapesten összeült s hazánk javára dolgozik, hogy az államfő székhelye Budapest, hogy az emlegetett decentralizációt okosan hajtották végre és hogy az államkormányzat tudatában lévén *Dunánk főfontosságának s ebben Budapest sulypontos helyzetének*, ipari és kereskedelmi kikötőnk eddigi építési folyamatát nemcsak hogy nem mérsékli, hanem ellenkezőleg tőle telhetőleg fokozza. Ezek feltételezése mellett *Budapest lakossága úgy 10-15 év múlva hét-nyolczszáz ezret érhet el.* A decentralizáció miatt nem lévén olyan erős ideáramlás, Budapest a természetes ökonómikus fejlődés útjára térhet, a mennyiben nem fog kellenie városrészeket építeni eleddig pusztá homokokon, hanem kiépítheti a közműekkel már felszerelt utak és utcák üres, avagy csupán gazdaságtalanul beépített telkeit.

*Ennek a Budapestnek idegenforgalma nagy lesz, a mi természetes következménye önállóságunknak s a dunai igen erős tranzit-forgalomnak. Ipara szerényebb, de egészségesebb lesz, mint a milyen a háborút megelőzően volt. Kereskedelme és kisipara azonban a várható nyugati áramlat folytán fejlettebb és megbízhatóbb lesz.*

*Szellemi vezérletét Budapest továbbra is megtartja, ennek irányzata azonban nemzeti s a nemzet minden rétegét egymás iránti tisztelőre s szeretetre buzdító lesz.*

Összefoglalva az előadottakat, nézetem az, *hogy ha Budapest nem is lesz milliós lakosságú város, de jobb és nemesebb lesz, mint a háborút megelőzően volt.*